

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2020, 4(2): 1356-1368.

DOI: [10.26677/TR1010.2020.400](https://doi.org/10.26677/TR1010.2020.400)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Ayvacak Deve Güreşleri Festivaline Katılan Ziyaretçilerin Profili ve Memnuniyet Düzeyleri

Dr. Çiğdem ÖZKAN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ayvacak Meslek Yüksekokulu, Çanakkale, e-posta: cigdemozkan@comu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9823-4117>

Halil KORKMAZ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Çanakkale, e-posta: halilkorkmaz@comu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6795-9289>

Öz

Günümüzde turizm küresel ekonominin gelişmesine katkı sağlayan ana sektörlerden birisidir. Turizmde kullanılan kaynakların gelecek kuşaklara aktarımını sağlayabilmek için, sürdürülebilir turizm önemli bir turizm anlayışı olarak görülmektedir. Turizmin sürdürülebilir olabilmesi için ise bir bölgede var olan kültürel, turistik ve tarihi değerlerin farkında olunması ve korunması gerekmektedir. Destinasyonların bu anlamda ön plana çıkarabilecekleri değerlerin başında da yerel kültürel miras unsurları gelmektedir. Çanakkale'nin Ayvacak Deve Güreşleri Festivali önemli bölgenin kültürel değerlerinden biridir. Bu araştırmanın amacı Ayvacak Deve Güreşleri Festivali'ne katılan ziyaretçilerin profillerinin belirlenmesi ve bu ziyaretçilerin memnuniyet düzeylerinin tespit edilmesidir. Araştırmada 289 ziyaretçi ile veri toplama araçlarından biri olan anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların çoğunlukla erkeklerden oluştuğu, genç yaşta oldukları, lise mezunu ve üniversite mezunu katılımcıların benzer sayıda dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Ziyaretçilerin çoğunlukla geleneksel kültürü devam ettirmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğu, organizasyonu başarılı buldukları ve festivali dünya çapında değerli gördükleri bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deve Güreşi, Festival, Memnuniyet, Ziyaretçi Profili.

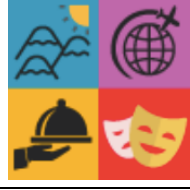
Makale Gönderme Tarihi: 16.01.2020

Makale Kabul Tarihi: 10.04.2020

Önerilen Atıf:

Özkan, Ç. ve Korkmaz, H. (2020). Ayvacak Deve Güreşleri Festivaline Katılan Ziyaretçilerin Profili ve Memnuniyet Düzeyleri, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2): 1356-1368.

© 2020 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2020, 4(2): 1356-1368.

DOI: 10.26677/TR1010.2020.400

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Determining the Profile and Satisfaction Levels of the Ayvacık Camel Wrestling Festival Visitors

Dr. Çiğdem ÖZKAN, Çanakkale Onsekiz Mart University, Ayvacık Vocational School, Çanakkale, e-mail: cigdemozkan@comu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9823-4117>

Halil KORKMAZ, Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Tourism, Çanakkale, e-mail: halilkorkmaz@comu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6795-9289>

Abstract

Today, tourism is one of the main sectors engaged in the development of the global economy. In order to leave the resources used in tourism to future generations, sustainable tourism is an important approach. In order to sustain tourism, it is necessary to be aware of and protect the cultural, touristic and historical values that exist in a region. Local cultural heritage is one of the main values that destinations can bring to the fore. The Ayvacık Camel Wrestling Festival in Çanakkale is one of the cultural values of the region. The aim of this research is to determine the profiles of the visitors participating in Ayvacık Camel Wrestling Festival and to determine their satisfaction levels. The survey, one of the data collected tools, was conducted with 289 visitors. As a result of the research, it was determined that the participants are mostly men and young. The high school and university graduates have a close distribution. It was found that visitors joined the camel wrestling to continue the traditional culture. The result has been reached that the level of satisfaction of the participants was high, they found the organization successful and they considered the festival valuable worldwide. In addition, suggestions about the festival organization were presented.

Keywords: Camel Wrestling, Festival, Satisfaction, Visitor Profile.

Received: 16.01.2020

Accepted: 10.04.2020

Suggested Citation:

Özkan, Ç. and Korkmaz, H. (2020). Determining the Profile and Satisfaction Levels of the Ayvacık Camel Wrestling Festival Visitors, *Journal of Turkish Tourism Research*, 4(2): 1356-1368.

© 2020 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Gelişen ulaşım ağları, insanların boş zaman ve gelirlerinin artması, uluslararası turizm hareketliliğine önemli düzeyde artırmıştır. Uluslararası turizm kuruluşları ve ülkeler turizmden elde edecekleri gelirlere ve turist varışlarına odaklanan bir turizm politikası yürütmüşlerdir. Zaman içerisinde turizm sektörünün olumlu yanlarının yanı sıra olumsuz etkilerinin olduğu görülmüştür. Turizm kaynaklarının kıt olması ve tahribatı sonucunda kültürel mirasın ve doğal çevrenin zarar görebileceği ifade edilebilir. Turizm otoriteleri turizmin sürdürülebilir olmasının turizm varışları ve turist gelirlerinden daha önemli olduğu bu nedenle sürdürülebilir turizm anlayışı ile hareket edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Yöresel festivaller, bir bölgeye ait geçmişin izlerini taşıyan önemli kültürel etkinliklerdir. Etkinliklerin gerek sürdürülebilir olması gerekse de yöre halkına katkı sağlaması açısından turistik etkinlikler kapsamında desteklenmesi gerekmektedir. Dünyada bazı ülkelerde her yıl düzenlenen festivaller örneğin, İspanya'da gerçekleştirilen Boğa Güreşleri ve Domates Festivali, Brezilya'daki Rio Karnavalı, Fransa'daki Cannes Film Festivali gibi büyük çapta ve dünyaca ünlü etkinliklere binlerce turist katılmaktadır (Atak, 2009: 42).

Tarihçesi Türklerin Orta Asya'dan çıkışına dayanan kültürel mirasımız geleneksel festival amaçlı Türk kültürünün bir parçası olan deve güreşleri Aydın ili başta olmak üzere Antalya, Balıkesir, Çanakkale, Denizli, İzmir, Manisa, Muğla, Uşak illeri, ilçeleri ve mahallerinde yapılmaktadır. UNESCO tarafından dünya kültürel miraslar kapsamına alınmış, aynı zamanda T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Selçuk'ta 2 yıldan beri düzenlenen Uluslararası devecilik sempozyumuna tam destek vermektedir (www.deguf.org).

Bu çalışmada amaç gerek festival turizmi kapsamında gerekse de kültürel miras unsuru olan Ayvacık deve güreşleri etkinliğine katılan kişilerin demografik özelliklerini ortaya çıkarmak ve deve güreşleri etkinliğinden memnuniyet düzeylerini ortaya koymaktır.

DEVE GÜREŞLERİ VE AYVACIK DEVE GÜREŞLERİ ETKİNLİĞİ

Tarihçesi Türklerin Orta Asya'dan çıkışına dayanan kültürel mirasımız geleneksel festival amaçlı deve güreşleri Aydın ili başta olmak üzere Antalya, Balıkesir, Çanakkale, Denizli, İzmir, Manisa, Muğla illeri ve ilçelerinde yapılmaktadır (www.defug.org). Ege, Akdeniz ve Marmara bölgelerinin belirli il ve ilçelerinde geleneksel bir kış şenliği durumunda olan deve güreşleri geçmişten günümüze süregelen önemli bir kültürel mirastır. Türkiye'de günümüzde 87 yerleşkede deve güreşleri etkinliği düzenlenmektedir (Çalışkan, 2010: 3). Batı Anadolu'nun kültürel izlerini taşıyan Deve güreşleri turistik değeri bakımından önemli bir etkinliktir. Dünyada develerle ilgili olarak düzenlenen etkinlikler ise deve yarışları (camel race) ve deve güreşleri (camel wrestling) olarak ifade edilmektedir. Batı Anadolu'da deve güreşleri düzenlenen çevrenin karakteristik özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Kültürel açıdan değerlendirildiğinde gerek deve güreşleri düzenlenen çevrenin gerekse de deve yetiştirilen çevrenin birbiri ile benzer kültürel özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Batı Anadolu'da özellikle kırsal çevrede yaşayan toplumların karakteristik hayat tarzı oluşumunda deve güreşlerinin rolü bulunmaktadır. Deve güreşleri bu çevrede yaşayanlar için çok fazla önem taşır. Deve güreşlerinin yapıldığı günlerde yöre insanının buluştuğu, kaynaştığı, beraber yemeklerin yenildiği, sosyalleştiği, kazanç sağladığı ve eğlendiği görülmektedir (Çalışkan 2010: 4).

Türklerin develerle ilgilenmesinin kökeni esasen Orta Asya'da oluşturdukları kültürün derinliklerine uzanmaktadır. Batı Türkistan ve Orta Asya da yapılan kazılarda M.Ö. 2250' ye kadar uzanan buluntular arasında deve kemiklerine rastlanmaktadır. (Çalışkan 2010: 11). Deve güreşleri ise M.Ö. 202-206 yılları arasında Çin Han Çağı kaynakları Orta Asya'daki eski Türk

toplumunda her yıl düzenlenen kurban şenliklerinde at yarışları ve çift hörgüçlü deve güreşlerinin yapıldığını ortaya koymaktadır (Gönüllü, 1991: 20'den aktaran Çalışkan, 2010).

Geçmişte yük taşımacılığı, ulaşım ve ticari hayatta sıklıkla kullanılan deve aynı zamanda imparatorlukların ve padişahların zenginlik ve güç sembolü olarak görülmektedir. Deve göçebe ve hayvancıkla uğraşan toplumlarda büyük değer taşımakta ve kullanılmaktadır (Şahin, 2006).

Tarihsel süreç içerisinde ulaşım araçlarının gelişmesi ve yerleşik hayatın başlamasıyla develere olan ihtiyaç azalmış ve deve yetiştiriciliği ve bakımı da hızla azalmıştır. 1935 yılında Türkiye'de 118.647 olan toplam deve sayısı 2006 yılında 1004'e kadar gerilemiştir. Günümüzde develer çiftlik hayvanı olarak yetiştirilmekte ve daha çok hobi amaçlı olarak deve güreşlerinde kullanılmaktadır (Çalışkan, 2010: 18).

Deve güreşleri genellikle kırsal bölgelerde yaşayan bir gelenektir ve kırsal bölge insanın deve yetiştiriciliği sayesinde ayakta kalan bir etkinliktir. Bu nedenle Kültür ve Turizm Bakanlığının bakanlık düzeyinde deve güreşlerine ve deve yetiştiriciliğine ayrıca bir önem ve destek vermesi gerektiği ifade edilebilir. Deve yetiştiriciliği tamamen isteğe bağlı bir sevgi ve özveri ile gerçekleştirilmektedir. Deve güreşlerini izlemeye gelen kişilerin genellikle yöre insanı olduğu ancak Selçuk Güreşleri gibi büyük organizasyonlara yurtdışından turistlerin katıldığı da belirtilmektedir (Çalışkan, 2009).

Çanakkale iline bağlı Ayvıcık ilçesinde ilçenin kuruluş tarihinden bu yana deve güreşleri etkinliğinin yapıldığı bilinmektedir. İlçede yapılan deve güreşleri festivaline her yıl binlerce yerli ve yabancı turist geldiği ifade edilmektedir. Türkiye'nin birçok ilinden deve sahibi kişilerin gerek izlemek gerekse de sahip olduğu deve veya develeri yarıştırmak için ilçeye gelmektedir. Kişiler sahip oldukları develeri güreştirerek devenin değerinin artmasını sağlarken maddi gelir de elde etmektedir. Deve güreşlerinde kazanan develere mutlaka para ödülü veya halı verilmektedir. Türkiye'de yapılan deve güreşleri güreşin yapıldığı il veya ilçe belediye tarafından finanse edilmektedir. Develerin ve deve sahiplerinin nakliye işlemleri, devecilerin konaklama, yeme-içme maliyetleri, ödül verilen paralar, alanın bakım onarım giderleri, organizasyonun tüm aşamaları belediyeler tarafından organize edilirken finansmanı da sağlanmaktadır. Deve güreşleri festivaline katılan farklı illerden gelen katılımcılar, festival sayesinde yöre hakkında bilgi sahibi olurken, yöresel ürünlerden satın almakta, konaklama yaparak turizm faaliyetlerine katılmaktadır. Deve sahipleri en az üç gün bir konaklama işlemesinde kalarak, konaklama sektörüne girdi sağlamaktadır.

Festival Turizmi ve Sürdürülebilir Turizm

Sürdürülebilir turizm, turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel negatif etkilerini azaltmak ve turist ağırlayan toplum için uzun vadede faydalı olmak amacıyla ortaya çıkmıştır (Paul, 2013: 759). Sürdürülebilir turizm ile ilgili alan yazında birçok tanım yapıldığı görülmektedir. Bu tanımların birçoğunun birbiri ile ilişkili olduğu ifade edilebilir. Sürdürülebilir turizm, sektörü besleyen doğal çevre ve insan kaynaklarını olumsuz yönde etkilemeden, turizm kapasitesini ve turizm ürünlerinin kalitesini arttırmaktır (Cronin, 1990: 13). Sürdürülebilir turizm, turizm endüstrisinin, ziyaretçilerin, çevrenin ve ziyaretçi kabul eden toplumların ihtiyaçlarını gözeterek, turizmin mevcut ve gelecekteki sosyal, çevresel ve ekonomik etkilerini tam olarak dikkate alan turizm çeşididir (www.wedocs.unep.org). Sürdürülebilir turizmde amaç, kültürel mirasın negatif etkilerini ve işletmelerin çevreye olan zararlarını en aza indirirken, turizmin ekonomik ve sosyal faydalarını en üst seviyeye çıkarmaktır (www.unwto.org). Diğer bir ifadeyle; sürdürülebilir turizm, sektörünü besleyen doğal çevre ve insan kaynaklarını olumsuz yönde etkilemeden, turizm kapasitesini ve turizm ürünlerinin kalitesini arttırmaktır (Cronin, 1990: 13). Tanımlardan

anlaşılacağı üzere, sürdürülebilir turizm kültürel değerlerin ortaya çıkarılmasını ve bu değerlerin korunmasını esas almaktadır. Ayrıca, sürdürülebilir turizm doğal çevrenin korunmasını esas almaktadır.

Tanım olarak festival; tarihi, süresi, yapıldığı çevre, katılanların sayısı ve özellikleri önceden hazırlanan bir izlenle belirtilen ve özel önemi olan sanat gösterisi biçiminde tanımlanmaktadır. Diğer bir tanıma göre festival; belirli bir yılda üretilen ya da belli bir konuda olan filmlerin ya da oyunların gösterilmesi ve sunulması sonunda derece alanlara ödül verilmesi biçiminde düzenlenen ulusal veya uluslararası gösteri dizisidir. Festival, bir bölgenin en ünlü ürünü için (örneğin kiraz festivali) düzenlenen bayram olarak da tanımlanmaktadır (www.sozluk.gov.tr). Dinmock ve Tiyce (2001: 375) 'e göre festivaller, toplumun yaşam biçimini değerli yönlerini kutlayan ve kısa süreliğine sahneye konmak üzere tasarlanan, belirli bir teması olan toplumsal etkinliklerdir. Miller (2004)'e göre festivaller, bir ülkenin ya da ülkede yaşayan bir topluluğun tarihinin, dünya görüşünün, sosyal ve kültürel kimliğinin sergilendiği belirli bir teması olan kutlamalar olarak tanımlanmaktadır.

Festivaller toplumsal kutlamalar olmakla beraber, o topluma ait önemli bir turizm çekiciliği olarak da karşımıza çıkmaktadır (Şengül ve Genç, 2016: 80). Destinasyon pazarlamasında ve yerel ekonominin güçlendirilmesinde yöresel festivallerin önemli rol üstlendiği ifade edilmektedir (Chang, 2006). Festivaller aracılığı ile bölgedeki otel işletmeleri, restoranlar, yiyecek içecek hizmeti sunan işletmeler, el sanatları satan işletmeler, ulaştırma işletmeleri, eğlence hizmeti sunan işletmeler ve her türlü hizmet sektöründe yer alan işletmeler ekonomik fayda sağlamaktadır (Diane ve Marion, 2002). Festivallerin yerel ekonomiyi canlandırmasının yanı sıra, destinasyondaki sezonu genişletmek, düşük sezonu canlandırmak, turistik imaj oluşturmak, turistik ürün çeşitliliği sağlamak, kültürel mirasın tanıtımı geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarımının sağlanması konusunda önemli katkıları bulunmaktadır (Şengül ve Genç, 2016: 81). Festivaller, dünya insanları arasındaki dostluğu pekiştirirken, yeni kültürler tanımayı, yeni insanlarla tanışmayı sağlayarak, insanların yeni yerler görme isteğini pekiştirmektedir (Çulha, 2008: 1828).

Festivaller sayesinde yöreye özgü turistik değerlerin tanıtımı yapılabilmekte ve turizm sektörü paydaşları festivaller sayesinde gelir elde edebilmektedir. Yöresel festivallerin en önemli özelliklerinde biri de toplum odaklı olması ve toplum tarafından sahiplenilmesidir (Butcher, 1993). Festivaller modern turizmde imaj inşa etmede kullanılan en önemli araçlardan biri olarak görülmektedir (Smith ve Jenner, 1998: 76). Bu nedenle bir bölgede yapılan turistik festivallerin sürdürülebilir turizm anlayışı ile uyumlu olduğu ifade edilebilir. Festivaller sayesinde bir bölgede var olan kültürel miras korunmakta ve gelecek kuşaklara aktarımı sağlanmaktadır.

Festival katılımcıları ait olduğu kültürü yerinde ziyaret ederek kendi kültürleri ile arasındaki bağın güçlenmesini sağlamaktadırlar (Savinoviç vd., 2012: 691). Bu nedenle yöre insanın kültürüne sahip çıkması ve tanınması açısından festivaller önemli etkinlikler olarak görülmektedir. Festivallerin yapıldığı bölgeye, döneme, sürekliliğine, festival çeşidine göre katılımcıların demografik özellikleri değişmektedir. Bu nedenle festivalleri kendi içerisinde değerlendirmek gerekmektedir. Bu çalışmada ağırlıklı olarak deve güreşlerine katılanlara yönelik ve deve güreşleri ile ilgili literatüre yer verilmektedir. Tayfun ve Arslan (2013) Ankara'da alışveriş festivaline katılanlara yaptıkları çalışmada, kadınların erkeklere göre, bekarların evlilere göre, 20 yaş altı grupların diğer yaş gruplarına göre daha fazla memnun oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

YÖNTEM

Bu araştırmada Ayvacık Deve Güreşleri Festivali'ne katılan ziyaretçilerin profilini belirlemek ve bu katılımcıların etkinlikten duydukları memnuniyet düzeyini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırmada katılımcıların profilini tespit etmek için sorulan sorular Çalışkan'dan (2010) alınmıştır. Memnuniyetle ilgili üç soruluk ölçek ise Oom do Valle ve diğerlerinden (2006) Türkçe'ye uyarlanmıştır.

Araştırmada kullanılan veriler 3 Mart 2019 tarihinde düzenlenen Ayvacık Deve Güreşleri Festivali'ne katılan ziyaretçilerden anket yöntemi ile toplanmıştır. Anket formu ankete katılmak isteyen kişilere uygulanmıştır. Toplamda 306 adet anket formu doldurulmuş olup bunlardan geçerli olmayan 17 adedi veri setinden çıkartılmıştır. Geriye kalan 289 anket veri analizine dahil edilmiştir.

Araştırmada evren olarak belirlenen deve güreşleri festivaline katılan ziyaretçi sayısı tam olarak tespit edilememiştir. Ancak yapılan haberlerde yaklaşık olarak 10,000 kişinin festivali izlediği ifade edilmektedir (www.haberturk.com, 2019). Araştırmada kolayda örnekleme yöntemiyle 289 katılımcıdan toplanan anket formu örneklem olarak alınmıştır. Örneklem sayısından kaynaklanan hata oranı %95 güvenilirlik düzeyinde %5,68 olarak tespit edilmiştir. Bu açıdan örneklemin evreni temsil etmeye yeterli olduğu kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan kişileri tanımlayan değişkenler Tablo 1'de verilmiştir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu 213 (%73,7) erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaklaşık %41'i 18-25 yaş aralığında ve yaklaşık %22'sinin 26-35 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık %39'u lise mezunlarından oluşmaktadır. Araştırmadaki kişilerin meslek dağılımına bakıldığında yaklaşık %19'u öğrenci, %12'si memur ve %11'i esnaflardan oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık %39'u Çanakkale'de ve %31'i Aydın'da yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Tablo1).

Giritlioğlu vd., (2015) yaptıkları çalışmada, Türkiye'de düzenlenen festivallerin daha çok kültür ağırlıklı olduğu, katılımcıların yerli turist olduğu, yabancı ziyaretçi bakımından ilginin oldukça sınırlı olduğu, katılımcıların yaşadıkları topluma karşı aidiyet duygusunu geliştirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Giritlioğlu vd. (2015) yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlar çalışmamızda elde edilen sonuçlar ile benzerlik göstermektedir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre katılımcıların tamamının yerli turist olduğu görülmektedir.

Deve güreşlerine katılanlara bakıldığında her iki cinsiyetten katılımın olduğu ve tüm yaş gruplarından insanların olduğu görülmektedir (Aydın, 2011: 2-3). Hatta deve güreşleri etkinliğinin olduğu zaman yörenin terk edildiği hissi uyanabilir (Christie-Miller, 2011). Katılımcıların büyük bir kısmının kırsal kesimden olduğu, alt veya orta gelir seviyesine sahip insanlar olduğu ifade edilmektedir (Parkinson, 2011: 2). Çalışmamızdan elde edilen bulgulara bakıldığında katılımcıların her iki cinsiyetten olduğu, her yaş grubuna ait katılımcının olduğu, alt ve orta gelir seviyesine sahip insanlardan oluşmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıları Tanımlayıcı Değişkenler

Değişkenler		f	%	Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	76	26,3	Eğitim Düzeyi	İlköğretim	73	25,3
	Erkek	213	73,7		Lise	112	38,8
Yaş	18-25 yaş	118	40,8		Lisans/Önlisans	104	36,0
	26-35 yaş	60	20,8	Aylık Gelir	2100 TL altı	77	26,6
	36-45 yaş	63	21,8		2100-3000	65	22,5
	46-55 yaş	26	9,0		3001-4000	62	21,5
	56 yaş ve üstü	22	7,6		4001-5000	46	15,9
Meslek	Öğrenci	56	19,4		5001 ve üzeri	39	13,5
	Memur	35	12,1	Yaşanan Şehir	Çanakkale	114	39,4
	Esnaf	33	11,4		Aydın	89	30,8
	İşçi	31	10,7		Balıkesir	30	10,4
	Serbest Meslek	31	10,7		İzmir	19	6,6
	Çiftçi	29	10,0		Muğla	13	4,5
	Ev Hanımı	14	4,8		Diğer	24	8,3
	Emekli	13	4,5		Toplam	289	100,0
Diğer	47	16,3	100,0				

Tablo 2. Deve Güreşleri Festivalinde Katılımcıların Motifleri

Deve Güreşlerini İlk Kez İzleme	f	%	Etkinlikte Konaklama Şekli	f	%
Evet	73	25,3	Günübirlik	203	70,5
Hayır	216	74,7	İkinci konut	9	3,1
Deve Güreşlerine İlgide Aile Katkısı	f	%	Misafirhane	9	3,1
Evet	119	41,2	Pansiyon	22	7,6
Hayır	170	58,8	Otel	27	9,3
Etkinliğe Kiminle Katıldığı	f	%	Yakın arkadaş	19	6,5
Ailem ile	80	36,1	Ulaşım Aracı	f	%
Arkadaşlar ile	130	63,9	Özel araç	226	78,2
Yalnız	36	12,5	Otobüs-minibüs	32	11,1
Aile ve Arkadaş ile	28	9,7	Kamyon	13	4,5
Bilinmiyor	15	5,2	Traktör	5	1,7
Deve Güreşlerine Katılım Amacı	f	%	Taksi	13	4,5
Geleneksel anlamı	115	39,8	Bir Sezonda Gidilen Etkinlik Sayısı	f	%
Bazı develere olan merak	52	18	1 kez	98	33,9
Arkadaşlar ile vakit geçirme	56	19,4	2 kez	45	15,6
Kültürel anlamından dolayı	36	12,5	3 kez	51	17,6
Piknik-Mangal amaçlı	12	4,2	4 kez	22	7,6
Aile ile vakit geçirmek	15	5,2	5 kez ve üzeri	73	25,3
Fotoğraf çekmek	3	1			

Ayvackı Deve Güreşleri Festivali katılımcı motifleri Tablo 2’de verilmiştir. Katılımcıların daha önceden deve güreşi izleyip izlemediklerine yönelik sorulara verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların yaklaşık %75’inin daha önceden deve güreşlerini izlediği tespit edilmiştir. Buna karşın katılımcıların yaklaşık %25’inin ilk kez deve güreşlerini seyrettiği

görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık %42'sinin deve güreşleri ilgisinde aile katkısının bulunduğu tespit edilmiştir.

Deve güreşlerine ziyaretçilerin yaklaşık %64'ünün arkadaşlarıyla ve %36'sının ailesi ile birlikte katılım sağladığı görülmektedir. Festival katılımcılarının yaklaşık %34'ü bir sezonda sadece bir festivale gittiğini ifade ederken; yaklaşık %25'i sezonda 5 kez veya daha fazla deve güreşi etkinliğine gittiğini bildirmektedir. Ziyaretçilerin büyük çoğunluğu (%70,5) festivale gününbirlik katıldıklarını ve yine büyük çoğunluğu (%78,2) ulaşım için özel araç kullandıklarını ifade etmektedir. Ziyaret motivasyonları incelendiğinde katılımcıların yaklaşık %40'ı geleneksel anlamından dolayı ve yaklaşık %19'u arkadaşları ile iyi vakit geçirmek için deve güreşleri festivaline katıldıklarını bildirmiştir (Tablo 2).

Çalışkan (2013) deve güreşleri ile ilgili yaptığı çalışmada, güreşlere duyulan ilginin genellikle aileden kaynaklandığı, kırsal bölgeden gelen kişilerin oluşturduğu bir izleyici kitlesine sahip olduğu, izleyicilerin genç kızlardan yaşlı kadınlara kadar geniş bir kitleye yayıldığını ifade etmektedir. Deve güreşleri Batı Anadolu'nun özellikle kırsal kesiminde yaşayanlar için önemli bir sosyalleşme aracı olarak görülmektedir (Çalışkan, 2013).

Festivalde katılımcıların genel memnuniyetini ölçmek amacıyla 3 soruluk genel memnuniyet ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğe yönelik yapılan faktör analizi ve güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. KMO ve Bartlett testi değerleri verilerin faktör analizi için uygun ve yeterli olduğunu göstermektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda 3 ifadenin de faktör yükünün yüksek olduğu görülmektedir. Faktör analizinde açıklanan varyans oranı %81 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. Festival Genel Memnuniyetine İlişkin Faktör Analizi ve Güvenirlik Analizi Sonuçları

İfadeler	Faktör r Yükü	A.O.	S.S	Madde Silindiğinde (a)
Deneyiminizin ortalama memnuniyet düzeyi	,873	4,094	1,063	,883
Festival özelliklerinden memnuniyet açısından	,934	4,198	,879	,776
Deneyiminizin beklentilerinizi karşılama düzeyi	,900	4,281	,888	,835
KMO= 0,716 Bartlett K.T. Ki-kare= 503,293 p<0,001 Açıklanan Varyans= %81,46 Özdeğer= 2,444 α= 0,886 \bar{x}=4,191				

Genel memnuniyete ilişkin güvenilirlik analizi sonuçları tablo 3'de görülmektedir. Buna göre ölçeğin toplam güvenilirlik düzeyi oldukça güvenilir (α = 0,886) olarak tespit edilmiştir. Ölçekteki 3 memnuniyet ifadesine de yüksek düzeyde (\bar{x} >4) katılım görülmüştür. "Deneyiminizin beklentilerinizi karşılama düzeyi" ne yönelik ifade en yüksek katılımın gerçekleştiği ifadedir. Genel memnuniyet ölçeğinin aritmetik ortalaması 4,19 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4. Festival Organizasyon Başarısı ve Festival Değeri

Festival Organizasyonu Başarılı	f	%	Festival Dünya Çapında Değer Taşıyor	f	%
Evet	222	76,8	Evet	175	60,6
Hayır	30	10,4	Hayır	60	20,8
Kısmen	37	12,8	Kısmen	54	18,6

Festival başarısına ve dünya çapında değer taşımaya yönelik sorulan sorulara verilen cevapların dağılımı Tablo 4'te verilmiştir. Buna göre katılımcıların yaklaşık %77'si deve güreşleri festivali organizasyonunu başarılı bulmaktadır. Yine katılımcıların %60,6'sı Ayvacık Deve Güreşleri Festivali'ni dünya çapında değerli bir etkinlik olarak gördüklerini ifade etmiştir.

Tablo 5. Festivale Yönelik Sorun ve Öneriler

İfadeler	f	%
Alan yetersiz	25	8,7
Organizasyon yetersiz	8	2,8
Mangal ve içki olmamalı	7	2,4
Zamanı değişmeli	5	1,7

Ziyaretçilerin festivale yönelik gördükleri sorunlar ve önerileri Tablo 5'te verilmektedir. Buna göre 25 katılımcı alanın yetersiz bulunduğunu ifade ederek daha geniş bir alanda etkinliğin sürdürülmesini istemektedir. Katılımcılardan 8'i festival organizasyonunun yetersiz olduğunu ve geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ziyaretçilerden 7'si mangal dumanından ve içki tüketiminden rahatsız olduklarını ve bunun çocuklu ailelerin katılımını sınırladığını belirtmektedir. Katılımcılardan 5'i ise iklimsel nedenlerden dolayı zamanın değiştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın amacı Ayvacık Deve Güreşleri Festivali'ne katılan bireylerin profilini Ortaya koymak ve festival ziyaretçilerinin memnuniyet düzeylerinin tespit edilmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmada katılımcıların büyük çoğunluğunun erkeklerden oluştuğu tespit edilmiştir. Bulgu Bezirgan ve Çolakoğlu'nun (2017) Burhaniye Deve Güreşleri Festivalinde yaptıkları çalışmaya benzer niteliktedir. Bunun sebebi deve güreşlerin daha çok erkeklerin ilgi alanı oluşturmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmada ziyaretçilerin çoğunluğunun genç katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Ziyaretçilerin çoğunlukla lise mezunu olduğu ve üniversite mezunu katılımcılarında benzer sayıda dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bulgular Bezirgan ve Çolakoğlu'nun (2017) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte araştırmada katılımcıların ziyaret motivasyonları açısından en önemli nedenin deve güreşlerinin geleneksel anlamı olduğu bulunmuştur. Buradan yola çıkarak katılımcıların kültürel farkındalıklarının yüksek oldukları ve geleneklerine sahip çıktıkları söylenebilir. Bu sonuç ayrıca araştırma tespit edilen katılımcıların deve güreşlerine ilgisinde aile katkısının olmasından da kaynaklanabilir.

Deve güreşleri festivalinde ziyaretçilerin çoğunlukla Çanakkale ve daha sonra Aydın, Balıkesir, İzmir ve Muğla'dan geldikleri görülmektedir. Bunun nedeni deve güreşleri festivallerinin bu illerde gerçekleştirilmesi ve buna bağlı olarak deve güreşine ilginin bu illerde daha yüksek olmasından kaynaklanabilir. Bununla birlikte katılımcıların büyük çoğunluğunun festivale arkadaş grubu ile birlikte geldikleri bulunmuştur. Festivale önemli katılma nedenlerinden biri de arkadaşlar ile iyi vakit geçirme olarak tespit edilmiştir.

Ayvacık deve güreşleri Festivali'ne katılımcıların çoğunlukla günübirlik geldikleri görülmektedir. Bunun nedeni festivalin tek bir gün yapılması, katılımcıların çoğunlukla Çanakkale, Balıkesir ve İzmir gibi yakın çevreden gelmesiyle birlikte çoğunlukla özel araçlarla ulaşımın sağlanmasından kaynaklanabilir.

Ziyaretçi memnuniyeti açısından Ayvacık Deve Güreşleri Festivali katılımcılarının oldukça memnun oldukları görülmektedir. Festival katılımcılarının büyük çoğunlukla organizasyonu başarılı bulduklarını ve yine festivali dünya çapında değerli gördüklerini belirtmiştir. Bu bulgular festivalin sürdürülmesi ve bölge turizmini katkı sağlamaya devam ettirilmesi açısından önemlidir. Bu sonuç festival memnuniyetinin, festival değerini ve ziyaretçi sadakatini etkilediği yönündeki daha önceki çalışmalar (Yoon vd., 2010; Wong vd., 2015; Polat vd., 2018) tarafından desteklenmektedir.

Festival ziyaretçilerinin memnuniyet düzeylerinin yüksek olmasına rağmen ziyaretçilerin organizasyonda gördükleri sorunlar bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi etkinlik için yeterli alanın bulunmamasıdır. Bunun için belediyenin etkinlik alanını genişletmek için gerekli düzenlemeleri gerçekleştirmesi ve bunun için özel sektörün desteği sağlanması önerilebilir. Yine etkinlik alanının çevresinde mangal yakılması ve dumanın alanı sarmasından dolayı bazı ziyaretçiler rahatsızlıklarını bildirmişlerdir. Bunun için yine çevre düzenlemesi yapılarak mangal yakılabilecek alanların belirlenmesi ve buraların dışında mangal yakılmasının engellenmesi uygun olabilir. Bu sayede hem dumandan rahatsız olan ziyaretçileri hem de alkol tüketiminden dolayı ailelerini getiremediklerini ifade eden ziyaretçilerin beklentileri karşılanacaktır. Bununla birlikte festivalin çeşitli aktiviteler ile zenginleşmesi ve iki güne çıkarılması festivalin bölgeye katkısını arttıracaktır. Festival hakkında yazılı ve görsel medya araçlarında haberlerin yapılması, çeşitli internet sitelerinde duyuruların yapılması ve sosyal medya kullanımı katılımcı sayısının yükseltilmesinde kullanılan etkili iletişim araçlarıdır.

Bu çalışmada ulaşılan örneklemin yeterli genişlikte olmaması araştırmanın kısıtını oluşturmaktadır. Bunun için sonraki çalışmalarda daha yüksek sayıda katılımcı ile araştırma yapılması uygun olacaktır. Sonraki çalışmalarda katılımcılar ile görüşmeler yapılarak Ayvacık Deve Güreşleri Festivali'ne yönelik derinlemesine bilgi elde edilebilir.

KAYNAKÇA

Ak, O. (2009). *Türk Turizminin Tanıtımında Festivallerin Yeri ve Önemi: Antalya Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aydın, A. F. (2011). *A Brief Introduction to the Camel Wrestling Events. Camel Conference of SOAS, University of London.*

Aydın, G. (2003). *Deve Yetiştiriciliği*, Yayınlanmamış doktora semineri, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, (Erişim Tarihi:15.02.2020) <http://www.tarimsal.com/deve.html>

Bezirgan, M. ve Çolakoğlu, F. (2017). Festival Kalitesinin Turistlerin Bağlılıklarına Etkisi Burhaniye Deve Güreşleri Festivali Örneği. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 74-84.

Butcher, H. (1993). *Introductions: Some Examples and Definition*, in H. Butcher et al. *Community and Public*. 3-21.

Christie-Miller, A. (2011). *Turkey: Tradition of Camel Wrestling Making a Comeback*. (Online) <https://eurasianet.org/turkey-tradition-of-camel-wrestling-making-a-comeback>. (Erişim Tarihi: 03.01.2020).

Cronin, A. L. (1990). A Strategy for Tourism and Sustainable Developments, *World Leisure and Recreation*, 32 (3): 12-18.

Çalışkan, V. (2013). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Güncel Bir Değerlendirmesi: Anadolu Devencilik Kültürü ve Geleneksel Deve Güreşleri Şenlikleri, *Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, 11: 137-166.

Çalışkan, V. (2009). Geography of a Hidden Cultural Heritage: Camel Wrestles in Western Anatolia. *The Journal of International Social Research*. 2 (8): 123-137.

Çulha, O. (2008), Kültür Turizmi Kapsamında Destekleyici Turistik Ürün Olarak Deve Güreşi Festivalleri Üzerine Bir Alan Çalışması, *Journal of Yasar University*, 3(12), 1827-1852.

Diane, O'S. and Marion, J. J. (2002). Festival Tourism: A Contributor to Sustainable Local Economic Development?, *Journal of Sustainable Tourism*, 10, 4: 325-342.

Dimmock K. and Tiyce M. (2001). Festivals and Events: Celebrating Special Interest Tourism, *Special Interest Tourism*, (Ed: N. Douglas and R. Derrett), John Wiley and Sons, Milton, Queensland Australia.

Giritlioğlu İ., Olcay A. ve Özekici Y. K. (2015). Bir Turizm Çeşitliliği Olarak Festival Etkinliklerinin Sınıflandırılması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme, *Sobiad*, 306-323.

<http://deguf.org/base/index.php?lx=base.php>. (Erişim Tarihi: 05.09.2019)

http://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8741/-Making%20Tourism%20More%20Sustainable_%20A%20Guide%20for%20Policy%20Makers-2005445.pdf?sequence=3&isAllowed=y (Erişim Tarihi: 02.01.2020).

<https://www.unwto.org/sustainable-development> (Erişim Tarihi: 04.03.2020).

<https://sozluk.gov.tr> (Erişim Tarihi: 04.03.2020).

Miller, L. G. (2004). *Building the Tourism Mega-Cluster: What Works and What Does not*, Montreux, Executive Forum.

Parkinson, J. (2011). *What's a Bigger Draw Than a Camel Fight? A Camel Beauty Contest, of Course*. Wall Street Journal, <https://www.wsj.com/articles/SB10001424052748704678004576089830885948812>. (Erişim Tarihi: 12.12.2019).

- Paul B.D. (2013). Sustainable Tourism and its Forms – A Theoretical Approach, *Annals of Faculty of Economics*, 1(1): 759-767.
- Polat, E., Diken, B. N. ve Kılıç, S. (2018). Festival Kalitesi, Algılanan Değer, Festival Tatmini ve Festival Sadakati Arasındaki İlişkilerin Tespiti Üzerine Bir Araştırma: Uluslararası Manisa Mesir Macunu Festivali Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (4): 23-44.
- Savinovic, A., Kim, S., and Long, P. (2012). Audience Members' Motivation, Satisfaction and Intention to Re-visit an Ethnic Minority Cultural Festival, *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 29(7): 682-694.
- Smith, C. and Jenner. (1998). The Impact of Festivals and Special Events on Tourism, *Travel and Tourism Analyst*, 4: 73–91.
- Şahin İ. (2006). *Osmanlı Döneminde Konar Göçerler*, Eren Yayıncılık, İstanbul.
- Şengül S. ve Genç K. (2016). Festival Turizmi Kapsamında Yöresel Mutfak Kültürünün Destekleyici Ürün Olarak Kullanılması: Mudurnu İpekyolu Kültür Sanat ve Turizm Festivali Örneği, *Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23: 79-89.
- Wong, J., Wu, H. C. and Cheng, C. C. (2015). An Empirical Analysis of Synthesizing the Effects of Festival Quality, Emotion, Festival Image and Festival Satisfaction on Festival Loyalty: A Case Study of Macau Food Festival. *International Journal of Tourism Research*, 17: 521–536.
- Yoon, Y. S., Lee, J. S. and Lee, C. K. (2010). Measuring festival quality and value affecting visitors' satisfaction and loyalty using a structural approach. *International Journal of Hospitality Management*, 29(2): 335–342.